

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ
ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ
ЕНЕРГЕТИКИ ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ**

ПОСТАНОВА

25.02.2016

м. Київ

N 236

**Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
03 листопада 2016 р. за N 1434/29564**

**Про затвердження Методики визначення та розрахунку
тарифу на послуги розподілу природного газу**

Із змінами і доповненнями, внесеними
постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики
та комунальних послуг,
від 10 березня 2017 року N 266

Відповідно до [пункту 3 частини третьої статті 4 Закону України "Про ринок природного газу"](#)
та підпункту 5 пункту 4 Положення про Національну комісію, що здійснює державне
регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, затвердженого [Указом Президента
України від 10 вересня 2014 року N 715](#), Національна комісія, що здійснює державне
регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Затвердити Методику визначення та розрахунку тарифу на послуги розподілу природного газу, що додається.
2. Департаменту із регулювання відносин у нафтогазовій сфері забезпечити подання цієї постанови на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.
3. Ця постанова набирає чинності з дня її офіційного опублікування.

Голова Комісії

Д. Вовк

ПОГОДЖЕНО:

**Голова Антимонопольного
комітету України**

Ю. Терентьев

**Голова Державної
регуляторної служби України**

К. М. Ляпіна

ЗАТВЕРДЖЕНО

Постанова Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг
25 лютого 2016 року N 236

**Методика
визначення та розрахунку тарифу
на послуги розподілу природного
газу**

Зареєстровано
в Міністерстві юстиції України
03 листопада 2016 р. за N 1434/29564

I. Загальні положення

1. Цю Методику розроблено відповідно до [Податкового кодексу України](#), [Законів України "Про ринок природного газу"](#), ["Про природні монополії"](#) та [Указу Президента України від 10 вересня 2014 року N 715 "Про затвердження Положення про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг"](#).
2. Дія цієї Методики поширюється на суб'єктів господарювання, які отримали або мають намір отримати ліцензію на провадження господарської діяльності з розподілу природного газу (далі - Оператори газорозподільної системи, Оператори ГРМ, ліцензіати).
3. Ця Методика не застосовується при розрахунку тарифу на послуги розподілу природного газу на основі багаторічного стимулюючого регулювання.
4. Розрахунок тарифу та документи і матеріали надаються суб'єктами господарювання з розподілу природного газу для розгляду до НКРЕКП відповідно до Процедури встановлення та перегляду тарифів на послуги з транспортування, розподілу, постачання природного газу, закачування, зберігання та відбору природного газу, затвердженої [постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики, від 03 квітня 2013 року N 369](#), зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 26 квітня 2013 року за N 685/23217.
5. У цій Методиці терміни вживаються в таких значеннях:

базовий період - період тривалістю один рік, який передує планованому періоду;

економічно обґрунтовані витрати на планований період - витрати суб'єкта господарювання з розподілу природного газу, планування яких здійснюється з дотриманням вимог стандартів, нормативів, норм, технологічних регламентів, обмежених [Податковим кодексом України](#), які складаються з витрат, пов'язаних з операційною діяльністю, та фінансових витрат (крім витрат на створення кваліфікаційних активів);

елемент витрат - сукупність економічно однорідних витрат суб'єкта господарювання з розподілу природного газу;

інвестиційна програма - окремий розділ плану розвитку газорозподільної системи на наступні 10 років, що затверджується НКРЕКП, яким передбачено план використання коштів для підвищення рівня надійності та економічності роботи активів та який містить комплекс зобов'язань ліцензіата на період виконання інвестиційної програми щодо розвитку ліцензіата, покращення показників якості надання послуг споживачам з відповідними розрахунками та обґрунтуваннями, що підтверджують доцільність здійснення інвестиційної діяльності, джерела її фінансування та графік виконання;

планована виробнича собівартість - економічно обґрунтовані плановані витрати, які складаються з планованих прямих матеріальних витрат, планованих прямих витрат на оплату праці, планової амортизації виробничих основних засобів та нематеріальних активів, безпосередньо задіяних при здійсненні діяльності з розподілу природного газу, інших планованих прямих витрат та планованих загальновиробничих витрат;

(абзац шостий пункту 5 розділу I із змінами, внесеними згідно з постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 10.03.2017 р. N 266)

планована тарифна виручка - планований дохід суб'єкта господарювання на планований період для фінансування його обґрунтованих витрат, пов'язаних з наданням послуг розподілу природного газу;

планований період - період тривалістю один календарний рік, на який здійснюється розрахунок тарифу;

планований прибуток - розрахункова сума, на яку планований дохід (тарифна виручка) перевищує плановані витрати;

плановані фінансові витрати - плановані витрати на проценти та інші плановані витрати суб'єкта господарювання з розподілу природного газу, пов'язані із запозиченнями;

повна планована собівартість - економічно обґрунтовані плановані витрати, що включаються до планованої виробничої собівартості, плановані адміністративні витрати, плановані витрати на збут, плановані інші операційні витрати та плановані фінансові витрати, пов'язані з наданням послуг розподілу природного газу;

структура тарифу на послуги розподілу природного газу (планованої тарифної виручки) (далі - структура тарифу) - перелік елементів витрат, що групуються за елементами витрат собівартості відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 "Витрати", затвердженого [наказом Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999 року N 318](#), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 19 січня 2000 року за N 27/4248, та витрат із прибутку;

тариф на послуги розподілу природного газу - виражена у грошовій формі вартість забезпечення у планованому періоді замовнику обсягу приєднаної потужності, вираженої в одиницях енергії та/або м³ до одиниці часу;

тарифна виручка - дохід, отриманий від надання послуг розподілу природного газу за установленим НКРЕКП тарифом.

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у [Податковому кодексі України](#), [Законах України "Про ринок природного газу"](#), ["Про природні монополії"](#), ["Про нафту і газ"](#), ["Про трубопровідний транспорт"](#) та ["Про ліцензування видів господарської діяльності"](#), Кодексі газорозподільних систем, затвердженому [постановою НКРЕКП від 30 вересня 2015 року N 2494](#), зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 06 листопада 2015 року за N 1379/27824 (далі - Кодекс).

II. Розрахунок тарифу на послуги розподілу природного газу

1. Тариф на послуги розподілу природного газу ($T_{розп}$) за одиницю приєднаної потужності розраховується за формулою

$$T_{розп} = \frac{TB}{W_{розп}} \text{ (грн за } 1 \text{ м}^3 \text{ на годину),} \quad (1)$$

де TB - планована річна тарифна виручка суб'єкта господарювання з розподілу природного газу на планований період, тис. грн;

$W_{розп}$ - загальна планована річна приєднана потужність розподілу природного газу ліцензіата (1000 м³ на рік), яка визначається за формулою

$$W_{розп} = \frac{24 \times 365 \times \sum W_{\max}^i}{1000} \text{ (1000 м}^3 \text{ на рік),} \quad (2)$$

де $W_{\max}^i$ - приєднана потужність об'єкта споживача на території ліцензованої діяльності Оператора ГРМ, визначена відповідно до глави 6 розділу VI Кодексу (м³ на годину).

У разі проведення суб'єктами ринку природного газу господарських операцій на території України з урахуванням енергетичних показників використання природного газу тариф на послуги розподілу природного газу за одиницю приєднаної потужності у гривнях за МДж на годину ($T_{розп}^{МДж}$) розраховується за формулою

$$T_{розп}^{МДж} = \frac{T_{розп}}{H_c} \text{ (грн за МДж на годину),} \quad (3)$$

де H_c - стандартна нижча теплота згоряння природного газу, визначена нормативними документами, МДж/м³.

Перерахунок в інші енергетичні одиниці виконується відповідно до національних стандартів України з урахуванням коефіцієнта, визначеного згідно з такими співвідношеннями:

$$1 \text{ ккал} = 0,0042 \text{ МДж};$$

$$1 \text{ ккал} = 1,163 \times 10^3 \text{ кВт}\cdot\text{год};$$

$$1 \text{ МДж} = 0,278 \text{ кВт}\cdot\text{год};$$

$$1 \text{ МДж} = 239 \text{ ккал};$$

$$1 \text{ кВт}\cdot\text{год} = 3,597 \text{ МДж}.$$

2. Оплата вартості послуги розподілу природного газу Оператора ГРМ здійснюється споживачем за тарифом, визначеним відповідно до формули 1 для кожного Оператора ГРМ, що сплачується як плата за потужність (абонентська плата) з урахуванням вимог [Кодексу](#) та розраховується за формулою

(грн на місяць). (4)

3. Планована річна тарифна виручка (TB) розраховується на основі повної планованої собівартості (B), що визначається відповідно до розділу III цієї Методики, та планованого прибутку ($П$), який визначається відповідно до розділу IV цієї Методики за формулою

$TB = B + П$ (тис. грн). (5)

4. Планована тарифна виручка для фінансування обґрунтованих витрат визначається ліцензіатом з урахуванням даних [форми звітності N 4-НКРЕКП-розподіл природного газу \(квартальна\) "Звітні та розрахункові дані про ліцензовану діяльність суб'єктів господарювання з розподілу природного газу"](#), затвердженої постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики, від 04 жовтня 2012 року N 1258, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 31 жовтня 2012 року за N 1818/22130 (далі - форма 4-НКРЕКП-розподіл природного газу), за попередні три роки.

5. Витрати, які не використовуються для визначення об'єкта оподаткування відповідно до вимог [Податкового кодексу України](#) або перевищують межі відповідних витрат, не враховуються при визначенні планованої тарифної виручки, необхідної для забезпечення фінансування планованих витрат операційної діяльності, планованих фінансових витрат та планованого прибутку суб'єкта господарювання з розподілу природного газу.

6. На перехідний період тарифи на послуги розподілу природного газу для побутових ( ) та непобутових ( ) споживачів суб'єкта господарювання з розподілу природного газу за одиницю приєднаної потужності розраховується за формулами

(грн за 1 м³ на годину), (6)

(грн за 1 м³ на годину), (7)

де $TВ^{побут}$ - планована річна тарифна виручка суб'єкта господарювання з розподілу природного газу на планований період від побутових споживачів, тис. грн, яка розраховується за формулою

(тис. грн), (8)

де - коефіцієнт розподілу тарифної виручки суб'єкта господарювання з розподілу природного газу для побутових споживачів, визначений відповідно до пункту 7 цього розділу;

$TВ^{непобут}$ - планована річна тарифна виручка суб'єкта господарювання з розподілу природного газу на планований період від непобутових споживачів, тис. грн, яка розраховується за формулою

$$TВ^{непобут} = TВ - TВ^{побут} \text{ (тис. грн);} \quad (9)$$

- сумарна планована річна приєднана потужність розподілу природного газу побутових споживачів ліцензіата (1000 м³ на рік), яка визначається за формулою

(1000 м³ на рік), (10)

де - приєднана потужність i -го об'єкта побутового споживача на території ліцензованої діяльності Оператора ГРМ, визначена відповідно до глави 6 розділу VI Кодексу (м³ на годину);

- сумарна планована річна приєднана потужність розподілу природного газу непобутових споживачів ліцензіата (1000 м^3 на рік), яка визначається за формулою

$$(1000 \text{ м}^3 \text{ на рік}), \quad (11)$$

де - приєднана потужність i -го об'єкта непобутового споживача на території ліцензованої діяльності Оператора ГРМ, визначена відповідно до глави 6 розділу VI Кодексу (м^3 на годину).

(розділ II доповнено пунктом 6 згідно з постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 10.03.2017 р. N 266)

7. Перехідний період, протягом якого здійснюватиметься розрахунок тарифів на послуги розподілу природного газу окремо для побутових та непобутових споживачів, триває три роки, починаючи з дати набуття чинності тарифів на послуги розподілу природного газу.

Протягом перехідного періоду при розрахунку тарифів до планованої тарифної виручки застосовується коефіцієнт розподілу тарифної виручки для побутових споживачів ( ) суб'єкта господарювання з розподілу природного газу, який визначається відповідно до питомої ваги фактичних обсягів транспортування природного газу розподільними трубопроводами для побутових ($\lambda_{\text{побут}}$) та непобутових споживачів за 2016 рік.

Розподіл тарифної виручки (λ) на перший рік перехідного періоду визначається за такими формулами:

$$\text{якщо} \quad , \text{ то} \quad , \quad (12)$$

$$\text{якщо} \quad , \text{ то} \quad , \quad (13)$$

$\lambda_{\text{побут}}$ - питома вага обсягів розподілу природного газу для побутових споживачів суб'єкта господарювання з розподілу природного газу;

- питома вага обсягів розподілу природного газу для побутових споживачів у середньому по Україні.

(розділ II доповнено пунктом 7 згідно з постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 10.03.2017 р. N 266)

8. Протягом перехідного періоду щорічне коригування розрахункового коефіцієнту розподілу тарифної виручки для побутових споживачів з метою забезпечення переходу до встановлення однакових рівнів тарифів для побутових та непобутових споживачів суб'єкта господарювання з розподілу природного газу, розраховується за формулою

(14)

де - коефіцієнт розподілу тарифної виручки суб'єкта господарювання з розподілу природного газу для побутових споживачів відповідного року (t) перехідного періоду;

t = 0 - перший рік з дати набуття чинності тарифів на послуги розподілу природного газу,

t = 1 - другий рік з дати набуття чинності тарифів на послуги розподілу природного газу,

t = 2 - третій рік з дати набуття чинності тарифів на послуги розподілу природного газу.

(розділ II доповнено пунктом 8 згідно з постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 10.03.2017 р. N 266)

III. Перелік витрат, що враховуються при визначенні планованої тарифної виручки

1. Планування витрат, що включаються до планованої тарифної виручки, здійснюється у розрахунку на рік, виходячи з обґрунтованих потреб суб'єкта господарювання з розподілу природного газу у планованому періоді, з урахуванням:

1) державних і галузевих нормативів використання палива, електроенергії, матеріалів, норм та розцінок з оплати праці, норм амортизації;

2) витрат на управління та обслуговування виробництва;

3) ставок податків і зборів (обов'язкових платежів);

4) прогнозного індексу цін виробників промислової продукції і споживчих цін у планованому періоді;

5) звітних даних форми 4-НКРЕКП-розподіл природного газу суб'єкта господарювання з розподілу природного газу за попередні три роки;

6) необхідних обсягів робіт при обслуговуванні, утриманні та експлуатації газорозподільних мереж:

кількості газопроводів високого, середнього, низького тиску (газорозподільних мереж), внутрішньоквартальних, внутрішньодворових і споруд на них, ГГРП (головних газорегуляторних пунктів), ГРП (газорегуляторних пунктів), ШРП (шафових регуляторних пунктів газу), які забезпечують транспортування газу від газорозподільних станцій до споживачів;

кількості станцій катодного захисту газопроводів від корозії;

наявності систем хімзахисту газопроводів від корозії;

наявності систем телемеханіки і зв'язку;

кількості вузлів обліку природного газу, зокрема комерційних вузлів обліку;

кількості приєднаних до газорозподільних систем Оператора ГРМ газифікованих квартир побутових споживачів та встановленого у них газовикористовуючого обладнання (газових плит, газових водонагрівачів, опалювальних печей тощо);

кількості приєднаних до газорозподільних систем Оператора ГРМ газифікованих об'єктів промислових підприємств та інших суб'єктів господарювання, теплогенеруючих підприємств, установ та організацій, що фінансуються з державного і місцевих бюджетів, релігійних організацій;

утримання усіх складових газорозподільних систем, а також будівель і приміщень, оренди будівель і приміщень;

утримання спеціалізованого автотранспорту;

наявності обчислювальної техніки;

інших адміністративних та загальногосподарських витрат, крім тієї частини, яка розподілена пропорційно обсягу робіт, послуг.

Витрати, об'єктивне нормування яких неможливе, плануються з урахуванням фактичних витрат за базовий період, прогнозу індексів цін виробників промислової продукції, що встановлюються рішенням Кабінету Міністрів України, та на підставі кошторисів на планований період.

Планування витрат з оплати праці працівників здійснюється з урахуванням встановленого законодавством розміру мінімальної заробітної плати, розміру середньої заробітної плати одного штатного працівника за всіма видами економічної діяльності, що склався у відповідному регіоні, штатної чисельності працівників та тарифно-кваліфікаційного складу робітників.

2. До повної планованої собівартості включаються:

планована виробнича собівартість;

плановані адміністративні витрати;

плановані витрати на збут;

інші плановані операційні витрати;

плановані фінансові витрати.

3. До планованої виробничої собівартості включаються:

плановані прямі матеріальні витрати;

плановані прямі витрати на оплату праці;

планована амортизація виробничих основних засобів та нематеріальних активів, безпосередньо пов'язаних з розподілом природного газу;

інші плановані прямі витрати;

плановані змінні загальновиробничі та постійні розподілені загальновиробничі витрати, які відносяться до собівартості надання послуг розподілу природного газу.

4. До складу планованих прямих матеріальних витрат включаються витрати, пов'язані з:

використанням палива, електроенергії та природного газу на власні потреби. Величина таких витрат визначається з урахуванням діючих цін (тарифів) на паливно-енергетичні ресурси;

використанням природного газу на виробничо-технологічні витрати, нормативні та питомі витрати (далі - ВТВ). Величина таких витрат визначається з урахуванням діючих цін на природний газ для промислових споживачів та інших суб'єктів господарювання та обсягів ВТВ. Обсяг ВТВ визначається з урахуванням динаміки використання природного газу на зазначені цілі за попередні періоди та максимально допустимих їх розмірів, розрахованих відповідно до методик, затверджених центральним органом виконавчої влади з питань формування та забезпечення реалізації державної політики в нафтогазовому комплексі;

використанням сировини, основних і допоміжних матеріалів, запасних частин, купованих комплектувальних виробів, напівфабрикатів та інших матеріальних ресурсів, необхідних для забезпечення основного технологічного процесу, які можуть бути безпосередньо віднесені до послуг розподілу природного газу. Величина таких витрат визначається з урахуванням діючих цін (тарифів), індексу цін виробників промислової продукції, за винятком вартості зворотних відходів та вартості матеріалів, переданих для переробки.

5. До складу планованих прямих витрат на оплату праці включаються:

витрати з основної заробітної плати виробничого персоналу, безпосередньо залученого до технологічного процесу розподілу природного газу (згідно із [Законом України "Про оплату праці"](#));

витрати з додаткової заробітної плати виробничого персоналу за працю понад установлені норми, трудові досягнення, особливі умови праці у вигляді доплат і надбавок (за роботу у важких та шкідливих умовах, надурочний час, святкові, неробочі та вихідні дні, нічний час, класність, керівництво бригадами, інші виплати, встановлені законодавством), премій за виконання виробничих завдань і функцій та компенсацийних виплат (за невідпрацьований

час, включаючи основні та додаткові відпустки, виконання державних і громадських обов'язків, інші виплати, встановлені законодавством);

витрати на інші заохочувальні та компенсаційні виплати виробничому персоналу (винагороди за підсумками роботи за рік, вислугу років у галузі, інші виплати, встановлені законодавством).

6. Сума планованих амортизаційних відрахувань для розрахунку тарифу визначається з урахуванням руху основних засобів, інших необоротних матеріальних і нематеріальних активів, що знаходяться на балансі:

виробничого призначення;

адміністративного призначення;

загальновиробничого призначення.

Нарахування планованої амортизації здійснюється відповідно до класифікації груп основних засобів та інших необоротних активів і максимально допустимих строків їх амортизації.

Нарахування планованої амортизації основних засобів здійснюється із застосуванням прямолінійного методу, за яким річна сума амортизації визначається діленням вартості, яка амортизується, на строк корисного використання об'єкта основних засобів.

Планована амортизація малоцінних необоротних матеріальних активів може нараховуватися за рішенням суб'єкта господарювання з розподілу природного газу у першому місяці використання об'єкта в розмірі 50 відсотків його вартості, яка амортизується, та решта 50 відсотків вартості, яка амортизується, у місяці їх вилучення з активів (списання з балансу) внаслідок невідповідності критеріям визнання активів або в першому місяці використання об'єкта в розмірі 100 відсотків його вартості.

Планована амортизація адміністративних та загальновиробничих активів розподіляється пропорційно штатній чисельності персоналу, безпосередньо задіяного у відповідному виді діяльності. Базою розподілу планованої амортизації адміністративних та загальновиробничих активів, що включається до складу витрат діяльності з розподілу природного газу, є штатна чисельність персоналу, безпосередньо задіяного у діяльності з розподілу природного газу.

7. До складу інших планованих прямих витрат включаються:

єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування працівників, які безпосередньо пов'язані з наданням послуг розподілу природного газу;

витрати на послуги сторонніх організацій, пов'язані із забезпеченням належного стану обладнання, виконанням ремонтно-налагоджувальних робіт, передбачених проектно-технічною документацією, освоєнням нових потужностей, що використовуються для надання послуг розподілу природного газу;

витрати на оплату робіт із сертифікації продукції, зокрема проведення випробувань, оформлення, реєстрації та видачі сертифікатів, проведення технічного нагляду тощо;

витрати на перевезення працівників до місця роботи і назад у напрямках, які не обслуговуються пасажирським транспортом загального користування, включаючи додаткові витрати на спеціальні маршрути міського пасажирського транспорту, організовані відповідно

до угод, укладених з транспортними підприємствами (понад вартість, сплачену працівниками підприємства за діючими тарифами на відповідний вид транспорту);

витрати, пов'язані з демонтажем, транспортуванням до/з повірочної лабораторії, державною повіркою, ремонтом, монтажем та пломбуванням після повірки і технічним обслуговуванням вузлів обліку природного газу, що встановлені у населення;

витрати на періодичну повірку, опломбування, обслуговування та ремонт (включаючи демонтаж, транспортування і монтаж) вузлів обліку природного газу, які є власністю суб'єкта господарювання з розподілу природного газу, крім встановлених у населення;

витрати на оплату послуг транспортних, страхових (у межах витрат на обов'язкове страхування, передбачене законодавством) та інших організацій;

оплата спецодягу і спецхарчування робітників, витрати на придбання яких відносяться до собівартості надання послуг розподілу природного газу;

витрати, пов'язані зі створенням обмінного фонду приладів обліку газу, в межах 3 % від встановленої кількості приладів обліку у населення, витрати на заміну лічильників;

витрати, пов'язані з утриманням сервісних центрів повірки приладів обліку газу, дефектоскопічних лабораторій в частині виконання робіт з періодичної повірки засобів обліку природного газу, встановлених у населення, та засобів обліку природного газу, які є власністю ліцензіата;

витрати, пов'язані з утриманням метрологічних служб, служб телемеханіки, зв'язку;

витрати, пов'язані з плановим обслуговуванням та експлуатацією газорозподільних систем і вимикаючих пристроїв на них;

витрати, пов'язані із замовленням послуг інших суб'єктів господарювання, прямо пов'язаних з наданням послуг розподілу природного газу, зокрема оплата оператору газотранспортної системи обсягу замовленої потужності в точках виходу з газотранспортної системи;

витрати, пов'язані з експлуатацією газорозподільних систем, власником яких є держава;

інші прями витрати, що включаються до виробничої собівартості, до складу яких включаються всі необхідні виробничі витрати та платежі, які можуть бути безпосередньо віднесені до послуг розподілу природного газу, щодо яких [Податковим кодексом України](#) прямо не встановлено обмежень щодо віднесення до складу витрат та прямо не встановлено обмежень в частині коригування фінансового результату до оподаткування на різниці, визначені відповідно до положень [розділу III Податкового кодексу України](#).

8. До складу планованих змінних загальновиробничих та постійних розподілених загальновиробничих витрат, які відносяться до собівартості надання послуг розподілу природного газу, включаються витрати, пов'язані з:

управлінням виробництвом (розподілом природного газу) (основна і додаткова заробітна плата, інші заохочувальні та компенсаційні виплати працівникам апарату управління цехами, дільницями відповідно до законодавства, єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, оплата службових відряджень персоналу цехів, дільниць тощо, які відповідно до [Податкового кодексу України](#) включаються до витрат з операційної діяльності, витрати з підготовки та перепідготовки кадрів відповідно до законодавства);

підготовкою та перепідготовкою кадрів (що не перевищують 3 % фонду оплати праці за відповідний період), які відносяться до загальноновиробничого персоналу;

утриманням, експлуатацією, ремонтом необоротних активів загальноновиробничого призначення (що не перевищують 10 % балансової вартості всіх груп основних засобів на початок звітного року);

обов'язковим страхуванням, орендою основних засобів та інших необоротних активів загальноновиробничого призначення;

пожежною і сторожовою охороною об'єктів загальноновиробничого призначення;

утриманням санітарних зон;

оплатою послуг інших спеціалізованих підприємств, пов'язаних з виконанням робіт, що віднесені до виробничого процесу;

освоєнням нових потужностей та проведенням планових перевірок стану обладнання, виконанням регламентних робіт, передбачених проектно-технічною документацією;

опаленням, освітленням, дезінфекцією, дератизацією виробничих приміщень, вивезенням сміття та інші витрати, пов'язані з експлуатацією виробничих приміщень. Величина таких витрат розраховується, виходячи з обсягів зазначених робіт, послуг та цін на них;

обслуговуванням виробничого процесу та інших допоміжних виробництв (використання малоцінних і швидкозношуваних предметів, забезпечення охорони праці, дотримання вимог техніки безпеки, обов'язкове страхування водіїв автотранспортних засобів, послуги інших підприємств, службові відрядження працівників ремонтних цехів та інших допоміжних виробництв, послуги зв'язку).

Загальноновиробничі витрати розподіляються пропорційно штатній чисельності персоналу, безпосередньо задіяного у відповідному виді діяльності. Базою розподілу загальноновиробничих витрат, що включаються до складу витрат діяльності з надання послуг розподілу природного газу, є штатна чисельність персоналу, безпосередньо задіяного у діяльності з надання послуг розподілу природного газу.

9. До складу планованих адміністративних витрат включаються загальногосподарські витрати, спрямовані на обслуговування та управління підприємством, зокрема на:

утримання апарату управління та персоналу, зайнятого обслуговуванням адміністративної інфраструктури (основна і додаткова заробітна плата, інші заохочувальні та компенсаційні виплати, які відповідно до [Податкового кодексу України](#) включаються до витрат з операційної діяльності, єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, оплата службових відряджень, витрати з підготовки та перепідготовки кадрів відповідно до законодавства);

утримання основних засобів, інших необоротних матеріальних активів адміністративного призначення;

оплату професійних послуг (юридичні, аудиторські, з оцінки майна тощо), необхідних для ефективного провадження господарської діяльності з надання послуг розподілу природного газу відповідно до укладених договорів;

оплату послуг зв'язку (поштовий, телеграфний, телефонний, телефакс тощо);

оплату розрахунково-касового обслуговування та інших послуг банків відповідно до укладених договорів;

судовий збір;

придбання паливно-мастильних матеріалів для потреб апарату управління ліцензіата та іншого персоналу, залученого до обслуговування адміністративної інфраструктури;

інші витрати на утримання апарату управління ліцензіата та іншого загальногосподарського персоналу (використання малоцінних і швидкозношуваних предметів, придбання канцелярських товарів, періодичних професійних видань, створення страхових фондів документації, передбачених законодавством), щодо яких [Податковим кодексом України](#) прямо не встановлено обмежень щодо віднесення до складу витрат та прямо не встановлено обмежень в частині коригування фінансового результату до оподаткування на різниці, визначені відповідно до положень [розділу III Податкового кодексу України](#).

Адміністративні витрати розподіляються пропорційно штатній чисельності персоналу, безпосередньо задіяного у відповідному виді діяльності. Базою розподілу адміністративних витрат, що включаються до складу витрат діяльності з надання послуг розподілу природного газу, є штатна чисельність персоналу, безпосередньо задіяного у діяльності з надання послуг розподілу природного газу.

Плановані адміністративні витрати включаються до тарифу на послуги розподілу природного газу у розмірі, що не перевищує 5 % планованої виробничої собівартості. Темпи зростання адміністративних витрат не мають перевищувати визначеного рівня інфляції.

10. До складу планованих витрат на збут включаються витрати, безпосередньо пов'язані зі збутом послуг розподілу природного газу.

11. До складу інших планованих операційних витрат включаються витрати, пов'язані з наданням послуг розподілу природного газу, що не увійшли до складу планованої виробничої собівартості, планованих адміністративних витрат і планованих витрат на збут, щодо яких [Податковим кодексом України](#) прямо не встановлено обмежень щодо віднесення до складу витрат та прямо не встановлено обмежень в частині коригування фінансового результату до оподаткування на різниці, визначені відповідно до положень [розділу III Податкового кодексу України](#).

12. Витрати, що не включаються до розрахунку тарифу:

1) витрати, зазначені у [частині третій статті 9 Закону України "Про природні монополії"](#):

суми безнадійної дебіторської заборгованості та відрахування до резерву сумнівних боргів;

суми визнаних штрафів, пені, неустойки;

суми коштів або вартість товарів, що добровільно перераховуються (передаються) іншим юридичним та фізичним особам, у тому числі у вигляді фінансової або матеріальної допомоги, включаючи благодійну, спонсорську та шефську допомогу;

суми нестачі та втрат від псування цінностей;

вартість реалізованих виробничих запасів;

витрати на утримання об'єктів соціально-культурного призначення, крім виняткових випадків, які визначаються в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

2) суми, що відраховуються професійним спілкам (їх організаціям) для проведення культурно-масової і фізкультурної роботи.

13. До планованих фінансових витрат, пов'язаних з наданням послуг розподілу природного газу, за умови обґрунтування включаються витрати на сплату відсотків за користування кредитами, отримання яких погоджено відповідно до законодавства, та інші витрати, пов'язані з обслуговуванням запозичень, погоджених з НКРЕКП (крім фінансових витрат, які включені до собівартості кваліфікаційних активів відповідно до положень (стандартів) бухгалтерського обліку), що залучені для виконання затвердженої в установленому порядку інвестиційної програми.

Плановані фінансові витрати включаються до розрахунку повної собівартості лише за кредитними договорами, запозичення за якими та умови яких узгоджено відповідно до чинного законодавства.

14. Плановані витрати для формування структури тарифу групуються за елементами витрат:

плановані матеріальні витрати (за винятком вартості зворотних відходів);

плановані витрати на оплату праці;

плановані відрахування на соціальні заходи;

планована амортизація;

інші плановані операційні витрати;

плановані фінансові витрати за кредитними договорами, запозичення за якими та умови яких узгоджені відповідно до чинного законодавства.

IV. Прибуток

1. При розрахунку тарифу до складу планованої тарифної виручки включається планований прибуток, який визначається з урахуванням необхідності:

здійснення інвестицій, пов'язаних з ліцензованою діяльністю з розподілу природного газу;

погашення основної суми кредитів та/або запозичень, які залучені для виконання інвестиційної програми та які погоджені НКРЕКП, та/або суми інвестицій за рахунок власного капіталу в необоротні матеріальні та нематеріальні активи;

спрямування відповідно до [Закону України "Про управління об'єктами державної власності"](#) частини чистого прибутку на виплату дивідендів;

фінансування компенсації витрат (збитків), яких зазнало підприємство, та інших обґрунтованих потреб фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання, які не були включені до складу витрат структури тарифу і щодо яких [Податковим кодексом України](#) прямо не встановлено обмежень в частині коригування фінансового результату до оподаткування на різниці, визначені відповідно до положень [розділу III Податкового кодексу України](#);

сплати податку на прибуток.

2. Планування складової частини прибутку, що передбачається для здійснення необхідних інвестицій, проводиться відповідно до інвестиційної програми ліцензіата.

V. Стимулювання суб'єкта господарювання з розподілу природного газу до підвищення ефективності операційної діяльності

1. У разі зменшення суб'єктом господарювання з розподілу природного газу у базовому періоді витрат на фінансування фонду оплати праці з метою оптимізації штату працівників (за умови дотримання норм технічної безпеки надання послуг розподілу природного газу) та/або обсягів ВТВ (далі - економія коштів) суб'єкт господарювання з розподілу природного газу має право використовувати тарифну виручку, отриману за рахунок такої економії коштів, першочергово для фінансування:

заходів з підвищення рівня середньомісячної заробітної плати працівників;

матеріальних та інших витрат операційної діяльності;

заходів з виконання інвестиційної програми;

інших потреб фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання з розподілу природного газу.

2. Така економія коштів не підлягає вилученню із структури тарифу протягом наступних трьох планованих періодів.

3. Суб'єкт господарювання з розподілу природного газу не має права зменшувати витрати, пов'язані з фінансуванням фонду оплати праці, за рахунок зменшення рівня середньомісячної заробітної плати працівників, який застосовувався для обґрунтування розміру цього елемента витрат, що прийнятий до розрахунку встановленого НКРЕКП тарифу на базовий період.

4. Суб'єкт господарювання з розподілу природного газу зобов'язаний надавати у разі такої економії коштів до НКРЕКП інформацію щодо скорочення обсягів ВТВ та/або витрат на фінансування фонду оплати праці та напрямів використання такої економії.

5. За результатами використання такої економії після трьох планованих періодів НКРЕКП при перегляді тарифу зменшує відповідний елемент витрат чинної структури тарифу на величину 50 % середньорічної економії.

6. Суб'єкт господарювання з розподілу природного газу може використовувати кошти, передбачені структурою тарифу на фінансування витрат, пов'язаних із закупівлею обсягів природного газу на ВТВ, для фінансування послуг балансування, що надаються Оператором газотранспортної системи відповідно до розділу IX Типового договору транспортування природного газу, затвердженого [постановою НКРЕКП від 30 вересня 2015 року N 2497](#), в обсягах, що не перевищують обсяг природного газу на ВТВ, врахований при розрахунку тарифу.

(розділ V доповнено пунктом 6 згідно з постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 10.03.2017 р. N 266)

VI. Порядок визначення витрат на оплату праці, які враховуються в тарифах на послуги розподілу природного газу

1. Витрати на оплату праці (далі - ВОП) - сукупність елементу "витрати на оплату праці" в повній собівартості структури тарифу (у прямих загальновиробничих витратах виробничої собівартості, адміністративних витратах і витратах на збут), що визначається відповідно до [Закону України "Про оплату праці"](#), у складі основної заробітної плати, додаткової заробітної плати, інших заохочувальних та компенсаційних виплат.

2. Визначення витрат на оплату праці здійснюється з урахуванням приведення середньої заробітної плати в розрахунку на одного штатного працівника ліцензіата, що здійснює діяльність на відповідній території адміністративної одиниці (далі - територія діяльності), до таких рівнів:

для ліцензіатів, на території діяльності яких рівень середньої заробітної плати в розрахунку на одного штатного працівника, зайнятого у промисловості, менший, ніж рівень середньої заробітної плати в розрахунку на одного штатного працівника, зайнятого у промисловості України, - до рівня середньої заробітної плати в розрахунку на одного штатного працівника, зайнятого у промисловості України;

для ліцензіатів, на території діяльності яких рівень середньої заробітної плати в розрахунку на одного штатного працівника, зайнятого у промисловості, більший, ніж рівень середньої заробітної плати в розрахунку на одного штатного працівника, зайнятого у промисловості України, - до рівня середньої заробітної плати в розрахунку на одного штатного працівника, зайнятого у промисловості на території діяльності цього ліцензіата.

3. Визначення річних витрат на оплату праці для відповідного ліцензіата здійснюється за формулою

$$ВОП = ТЗП_{тар} \times ТЧП \times K \times 12 \text{ (тис. грн)}, \quad (15)$$

де ВОП - річні витрати на оплату праці ліцензіата, що приймається до розрахунку тарифу;

$ТЗП_{тар}$ - тарифна середня заробітна плата в розрахунку на одного працівника ліцензіата, врахована на дату встановлення відповідного тарифу та обрахована, виходячи з витрат на оплату праці та тарифної чисельності працівників, зайнятих ліцензованою діяльністю, на дату їх встановлення (далі - тарифна середня заробітна плата);

$ТЧП$ - тарифна чисельність працівників ліцензіата, врахована на дату встановлення відповідного тарифу (далі - тарифна чисельність працівників);

K - коефіцієнт зростання ВОП для ліцензіата (у відносних одиницях), що передбачає приведення середньої заробітної плати в розрахунку на одного штатного працівника ліцензіата до рівня середньої заробітної плати в розрахунку на одного штатного працівника, зайнятого у промисловості (у відносних одиницях), що визначається таким чином:

у разі, якщо _____, то _____ (16)

,

(17)

у разі, якщо , то (18)

,

(19)

при цьому $K \geq 1$, (20)

де - середня заробітна плата в розрахунку на одного штатного працівника, зайнятого у промисловості на території діяльності ліцензіата, нарастаючим підсумком за звітними даними періоду із січня по жовтень року, що передує року, на який визначаються ВОП;

- середня заробітна плата в розрахунку на одного штатного працівника, зайнятого у промисловості України, нарастаючим підсумком за звітними даними періоду із січня по жовтень року, що передує року, на який визначаються ВОП;

ІЗП - прогнозований річний індекс зростання номінальної заробітної плати (у відносних одиницях), який визначається таким чином:

,

(21)

де *ІСЦ* - індекс споживчих цін у середньому до попереднього року відповідно до прогнозу соціально-економічного розвитку України та основних макропоказників економічного і соціального розвитку України та основних напрямів бюджетної політики, у відсотках;

ІРЗП - індекс зростання номінальної середньомісячної заробітної плати працівників, скоригований на індекс споживчих цін (індекс зростання реальної середньомісячної заробітної плати), відповідно до прогнозу соціально-економічного розвитку України та основних макропоказників економічного і соціального розвитку України та основних напрямів бюджетної політики, у відсотках до попереднього року;

β - коефіцієнт, що застосовується НКРЕКП в однаковому розмірі для ліцензіатів у сфері розподілу природного газу на визначений період з метою обмеження зростання витрат на оплату праці з урахуванням стану економіки держави в умовах фінансово-економічної кризи ($0 < \beta \leq 1$).

4. Коефіцієнт *K* визначається на підставі даних форм звітності, затверджених для відповідних ліцензіатів, та звітних даних Державної служби статистики України.

5. Значення коефіцієнта *K* для працівників ліцензіатів, які здійснюють господарську діяльність на території населених пунктів, яким надано статус гірських, визначається з урахуванням [постанови Кабінету Міністрів України від 11 серпня 1995 року N 648 "Про умови оплати праці осіб, які працюють в гірських районах"](#).

6. Розрахункові показники для визначення ВОП наводяться таким чином:

грошові показники щодо витрат на оплату праці - у тис. грн у цілих числах;

грошові показники щодо середньої заробітної плати - у грн у цілих числах;

індекси та коефіцієнти округлюються до двох знаків після коми.

7. Підставами для перегляду НКРЕКП витрат на оплату праці у структурі тарифу є:

відсутність перегляду витрат на оплату праці під час щорічного перегляду тарифів ліцензіатів;

застосування коефіцієнта для обмеження зростання витрат на оплату праці ($\beta < 1$) під час щорічного перегляду витрат на оплату праці.

(Методику доповнено новим розділом VI згідно з постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 10.03.2017 р. N 266, у зв'язку з цим розділ VI вважати розділом VII)

VII. Податки

1. До складу тарифу на послуги розподілу природного газу включаються податки, збори та платежі, передбачені [Податковим кодексом України](#).

(пункт 1 розділу VII у редакції постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 10.03.2017 р. N 266)

2. Розмір податку на додану вартість, встановлений [Податковим кодексом України](#), при розрахунку тарифу не враховується, а додається до нього.

**Директор Департаменту
із регулювання відносин
у нафтогазовій сфері**

Т. Рябуха

© ТОВ "Інформаційно-аналітичний центр "ЛІГА", 2017

© ТОВ "ЛІГА ЗАКОН", 2017